

SZARVAS ÉS VIDEKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:
Jókai Mór-utca 1257. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.
Felelős szerkesztő BENCZUR SÁNDOR.

MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.
Előfizetési árak:
Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . 2 frt
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes száma . . . 8 kr.

Kiadóhivatal:
Beliczey-utca 11. szám. (saját ház.) hová az előfizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJČÁR.
Kiadó s lap tulajdonos SÁMUEL ADOLF.

Legyen-e rendezett tanács Szarvason?

Midőn ezen b. lapoknak a rendezett tanács kérdésében e folyó évi vezércikkjeit olvastuk, hát egy számalommal vegyített gunymosoly cikkzött ajkunkon annak feltevésben, hogy alkalmasint azon közmondás fog beteljesedni: falra hányjuk a borsót.

Igen is, ily hangulatban ringatódzunk e kérdésnél, miután tudjuk hogy számos hasonlóságnál, a midőn egy kiválóbb közügy hozatik felszínre, minálunk többnyire annak felakadása a rideg közönyösség és szűkkeblőség gátjain törtetik meg.

Alböldünk számosabb városában — amint a sajtó útján értesülünk s meg-meg indulnak a mozgalmak a tekintetben, hogy a nagyközségi tanácsok rendeztetének, még pedig azon alapon a mint ezt a modern haladás megkívánja s a közigazgatás és az igazság kiszolgáltatása igényeli. A mi közeliinkben — nem említve más szomszéd megyék községeit — Csabán, Békésen, Gyulán, és Szarvason is a rendezés meg lett kísértve, s midőn az erre hivatott képviselők többsége annak czélszerűsége és szükségéről meggyőződött, az eszmének tetté válásakor, a pénzállozat kérdésénél, a jó ügy hajótörést szenvedett! Az áldozattól irtózó misera plebs contribuens, a melynek szavazata döntő, fájdalom — ily módon hátráltatja a modern haladást, még pedig a renittensek saját kárára! Valóban reájok illik a latin régi közmondás: nos non ero sumus fruges consumere nati.

És kérjük, mi ennek az elmaradásnak oka? Első sorban feliejljük azt a nép értelmi fejlődésének hiányosságában. Másodszor azon tény körülményben, hogy a nép alsóbb osztályai a

fenforgó ügyekről kellően fel nem világosítottak, és mert nagy közönnyel várjuk az államnak parancsolatját, s leginkább a sült galambnak szánkba leendő repülését. Annyit — igaz el kell ismernünk, hogy régebben kevés volt a iskola, nem voltak népkörök, nyugözve volt a sajtó, sőt teljesen nélkülöztük a községi hírlapokat, mindezeket mint a közmivelődésnek factoraikat, a modern haladásnak hivatott utöröit. Igaz, hogy alkotmányunk régebb keretében a közigazgatásnál, igazságszolgáltatásnál egyszerűbb volt az ügymenet és kevesebb is a teendő, s így elégségesnek mutatkozott a régi állapot. De nem így van ez most a jelenlegi világban! A közigazgatásnak az ügyrendje megváltozott, megsokasodott. Az adófőkönyvek, ezek segédtabellái, újonezok-, iskolakötelesek összeírása, választók nyilvántartása, jegyzőkönyvek, időszaki kimutatók száz és száz neme munkaidőt igényel, szakértői ismeretekkel bíró egyéneket hív fel, az akták halmazokba rakvák s irattári nagy helyiségeket töltenek be. Az igazságszolgáltatásnál sem megyen másképp, mindenről külön jegyzőkönyv veendő fel sat. És mind ez az ügyrend érdekében, leginkább pedig a kir. kincstár érdekében történik aképen, hogy az adó nyilvántartassék, a bélyegköteles irományok megletezhetőek legyenek, szóval a törvény halmozott rendeleteinek elég tétessék.

El kelle mindezt általánosságban mondanunk azért, hogy egyrészt elmaradottságunk okait, — másrésztől hátra esésünk okait felderítsük.

Mindezek folytán szükséges dolog, községi- leg rendezkednünk, a kor szellemében előreladunak. — A helyi sajtónak feladata pedig az,

hogy ezen kérdéssel tüzetesen foglalkozzék. A miért lapunk az érdeklődőknek nyitva tartatik.
(Folyt. köv.)

Az átalakulás kérdéséhez.

Tisztelt szerkesztő ur!

Első sorban is mentegetem magam, hogy a megszokott formától eltérőleg lépek a betű szedő szekrény elé, de hát az alak kényelmesebb volta csábított ezen ballépésre.

Becses lapja 2-ik és 3-ik számában egy tanulmány jelent meg, melyben az ismeretlen szerző Szarvas nagyközség rendezett tanácsu várossá való átalakulásáról értekezik. Előre bocsájtom hogy a névtelen szerző ur intencióját magamévá teszem teszem, és bámulatomnak adok kifejezést, hogy ily nagy kérdést kellő szakavatottsággal feldolgozott, azonban a felsziure hozott kérdés olyan, hogy mennél több megvilágítást igényel, mert akármilyen helyes állásponton is van valaki, mégsem lehet olyan nagy dologba, mint a mielő a rendezett tanácsu várossá való átalakulás kérdése, úgy beugrani mint egy operet szerepbe, a szerepet már előzetesen tanulmányozott vagy esetleg játszóit színésznek.

Nem akarok a tanulmány behatóbb kritikai birálatába bocsájtkozni, mindenkinek az egyéni véleményét tisztelni kell, pláne akkor, ha az egyéni véleménnyel a közügy előmozdítása czéloztatik. mégis helyén valónak találok a kérdéssel foglalkozni, annál is inkább mert a szerző ur maga kéri az ügyhöz való hozzá szólást.

Ahhoz amit a szerző ur, a kérdéshez álta

SZARVAS ÉS VIDEKE TÁRCZÁJA.

Utazás a mennyek országába.

A Mezőtúr és Szolnok között közlekedő gyorsvonat egyik első osztályu kocsijában ülök. Kezemben a Budapesti Napló legutóbbi száma, számban pedig egy világos, sárga-pettyes havanna. Bodor fiúfelhőket eregetve olvasok a politikai válságról, az obstrukción, meg más e fajta parlamenti dolgokról.

Egyszerre csak megáll a vonat s hangzik a kalauzok szokásos kiabálása:

— Szolnok, tiz perc! Czegléd-Kecskemét felé tessék átszállani!

Fogom utt táskámat, esernyőmet és sietek é czegléd-kecskeméti vonatra. Elhelyezkedem egy üres fülkében s mert már három nap óta mit sem alndtam, végigdőltem a pamlogon. Kialudt szivaromra újra rágyújtottam s gondolataimba elmerülve hámultam: mint alakul át a szivarfüst karikákká, miniatűr bárányfelhők képzetelemén — mely a legszebb képeket varázsolta lelki szemeim elé — végre is erőt vett a faradtság

ekkor már a szép képek helyére rémeseket láttam tolni . . .

Erős kiabálás ébresztett fel álmodozásomból.

Hol vagyunk? — kérdem a kalauzt.

— A mennyországban! — feleli az flegmával.

Ho-ol? — kérdezem álmélkodva.

— Hát mondom hogy a mennyországban! Tessék klszállani, mert a vonat tüstént megy tovább.

De hisz én Kecskemétre akarok utazni és nem a mennyországba. Minek szállnék hát ki?

— Ugyan ne mókázzék az ur, hanem menjen.

Azt a bolondot bizony nem teszem.

— Nem-e? — ordítja magából kikelve az én kalauzom s azzal ugy lökött ki a kocsiból, hogy csak úgy röpültem. De röpült utánam a kocsiban hagyott holmim is. Nehány másodpercnyi röpülés után talajt éreztem lábaim alatt, Vi-szanévek, hogy ott van-e még a kalauz. De biz azt. szerencséjére, már nem láttam, a vonat továbbogott.

Körütekintek, hogy hát hol is vagyok. Egy óriási kaput látok magam előtt. A kapu fölötti czintáblán csakugyan ez áll: MENYORSZÁG.

Ezer örög, hát csakugyan a mennyországban volnék!? No, ez igazán pompás. Már éppen kopogni sakartam a kapun, a mikor valami robaj ütötte meg

füllemet. Arra tekintek, a honnan a robajt hallottam s uramfia, mit látok? Egy szörny rohan felém örületes sebességgel.

A lélekzetem elállt s minden izomban reszketve dőltem a kapufélfához. Talán egy perc sem mult el s a szörny már előttem volt. Hát akkor láttam csak, hogy ez a szörny tulajdonképen egy rémítő nagy byczikli, meg ennek a bycziklinek a gazdája, a ki olyan hosszú legény volt, hogy nálánál csak a szakálla lehetett hosszabb.

— Halt megállj! — kiált felém a szörnynek nézett kerékpáros.

Hiszen állok, — kiáltom vissza reszkető ajakkal.

— Ki vagy és mit keresel itt, a mennyország kapuja előtt?

Jónak láttam bemutatkozni (annyival is inkább, mert az ismeretlen sportsman egy öles sétatálczával hadonászott az orrom előtt) s azért három lépést előre hátrát pedig hátra sasirozva, bemutatlam magamat, mondván, hogy én körösfalvi Körössi Balambér köz- és váltópénzköltő vagyok Békés-Szent-Andrásról.

Talán hangzatos nevem, talán kissé különös foglalkozásom vagy talán inkább szentandrásai voltom ejtették gondolkodóba az előttem idegen urat, nem tudom, mert bemutatkozásomra mit se felelt. Csak azt

lában elmond nincsen szavam, mert tényleg a közérdek lenne előmozdítva akkor, ha községünk rendezett tanácsu várossá alakulna át. Ami a szervezendő állásokat illeti, ebben már nem osz. m a szerző ur véleményét, mert a szervezésre javasolt állások száma nem hogy sok lenne, de véleményem szerint kevés, oly személyzetten mint aminő javasoltatik csak az esetben lehetne célt érni ha minden egyes tisztviselő naponta legalább 9 órát és pedig szakadatlanul dolgozik hol vesz a szerző ur ilyen tisztviselőket? Azért véleményem szerint szükséges lenne még 1 tanácsos, 1 alszámvevő vagy számtizsi 1 irnoki és 2—3 dijnoki állást szervezni.

Igazat adok a czik író urnak abban is, hogy feltétlenül szükséges a takarékoságon kívül a méltányosságot is figyelembe venni, a tisztviselőnek is megvannak a maga igényei, azért én szükségesnek vélném hogy a szervezendő állások javadalmazásai az állami tisztviselők lakpénzével megegyező lakpénz illetményel és nyugdíj igénnyel egészítettessenek ki. Igaz ugyan, hogy ez által a költség többlet 4—5000 frttal emelkedne, de ily fontos kérdésnél 4—5000 frtra a pótdónak 2—3 %-al való további emelkedésére nem lehet tekintettel lenni, oly gazdag lakosság mint a minő városunké is ezen terhet játszva megbirja, csak legyen a buzának számot tevő ára. Különbben is az átalakulás folytán több rendbeli személyi kiadástól, melyek a költségvetést terhelik (pl. jegyzői nyugdíj alap stb.) a község szabadulna.

Nem állván költségvetés a rendelkezésemre kimerítőleg nem tudok a dologhoz szólni, így azt sem tehetem bírálat tárgyává mennyiben várható a dologi kiadások emelkedése.

Mindent egybe vetve igen örvendek hogy a kérdés felszínre került, és magam részéről sem látok oly lenyeges akadályt, mely az átalakulás mielőbbi bekövetkezését hátráltatná, csak azt sajnálom, hogy kellő minősítés hiányában a szervezendő állások egyikére nem pályázhatok, így a megingott hitelem helyre állítására nem okolhatom azt a hirt hogy pl. városi gazdának fognak megválasztani.

Tisztelettel
B. J.

H I R E K.

— **Kár nekik a magyar kenyér.** Ha a hazaárulás bűn, ugy nemzeti nyelvünk ellen elkövetett merénylet szinte véték, melyet bár ha büntetni nem lehet, de a merénylő megérdemli, hogy közmegegyezéssel

láttam, hogy szemöldökeiket összeráncolja s erősen néz a földön valamit.

A míg gondolataiba elmerülve maga elé bámult — én, első ijedségemből némileg magamhoz térve, a bizkilijét vettem szemügyre. Mondhatom, hogy szép bizkilij volt. A kerekék közül a hátulsó jóval kisebb volt mint az első, a pneumatikot parafa helyettesítette rajtuk, csak a szerkezet látszott előttem kissé komplikáltnak. Éppen az árat készülttem magamban megbecsülni, a mikor az idegen újra rámival:

— Hát csakugyan Szentandrásí vagy?

Hogyan jön ez ahhoz, hogy engem tegezzem? kérdám magamban s ugy tettem, mintha nem hallottam volna a kérdést. Ez ugy látszik, kihozta sodrából az idegent, mert még egyszer s az előbbinél is hangosabban kérdezte, hogy csakugyan szent-andrásí vagyok-e.

— No freilich! — kiáltom én is mérgesen.

— Ne zugalódj öcsém, mert ellátom a bajodat. Nem hogy összehuznád magad, a mikor Szent Péterrel beszélsz. Mert tudnod kellene, hogy én vagyok nemes nemzeti és vitézlő Szent Péter, a mennyek országának fő-fő ajtónállója.

Utonálló vagy te és nem ajtónálló, — gondolám magamban, de azért még sem volt kedvem gorbáskodni.

sujtassék. Szemete salakja bármely népnek kerül, de hogy nálunk mily feles számban vannak ilyenek, azt a tények igazolják. Köztudomásu dolog ugyanis, hogy községünk tanyái iskoláiban magyar nyelven tanítanak ami előttünk oly annyira természetes valami, hogy azt másképen elgondolni nem is tudnánk. Sajnos azonban hogy vannak a kik ezt nem látják rendév való intézménynak, sőt felháborító dolognak tekintik, hogy Magyarországon a tanuló ifjuságot — a jövőnd nemzet oszlopait — a törvényes és kötelező magyar nyelven oktadják s ezek a szegény lelkek még ebbéli sérelmük orvoslását is keresik. Miut értesültünk, többen — számra elég sok — közös kérvényben fogják kérelmezni, hogy tanyái községi iskoláinkban t o t n y e l v e n t a n í t s a n a k. Nem akarunk az illetékes köröknek határozatukhoz információt adni: a kérelem feletti ítékezést nyugondt lélekkel bízzuk reájuk, banem mi csak az érdemeket, akarjuk jutalmazni akkor, midőn nyilvánosan kijelentjük, hogy az ilyen hazafiak a közmegegyezésre ezuttal már megérették.

— **A szarvasi önkéntes tűzoltó egylet** e hó 22-én azaz ma délután 2 1/2 órakor tartja rendes évi közgyűlését, a szabadelvű körnek nagytermében. A közgyűlés lefolyásáról jövő számunkban bővebben fogunk megemlékezni.

— **Előjáróság választás B.-Szt.-Andráson** A mult héten megtartott választás alkalmával, a lakosság nagy érdeklődése, s járásunk szolgabirájának vezetése alatt, községi bíróvá Pintér Pál, törvény bíróvá Bodnár József, községi gazdál, Szécsi István, esküdteáé Sz. Bencsik János, Kertész Áron, Fazekas Mihály községi pénztárnokká Ifju Sinka Mihály, állami adószudóvé M. Gazsó János lettek megválasztva.

— **Halálozás.** Szabó János, öcsödi birtokos, ki Öcsödön huzamosabb ideig viselte a bírói, majd a közgyámi ísztet, a községben általános becsült ember volt, e hó 17-én hosszas szenvedés után jobblétre szeuderült. Béke hamvaiba.

— **Ujonez állítás Szarvason.** Az idej ujonez állítás Szarvason ápril hó 10. 11. 12. 13. és 14. napjain fog megejtetni, amiről külön értesítések az előjáróság utján közze tételnek.

— **Tanítói értekezetlet.** A szarvasi helyi tanító-egyesület folyó 1898. év január hó 29-én délután 2 órakor a községi ipariskola III. oszt. tantermében tartja rendes havi értekezetletét. Az értekezetlet sorrendje a következő: 1) Gyakorlati előadás az irástanításból, előadó Moravcsik József, 2) H zszáolatok a gyakorlati előadáshoz. 3) Magyarország történelme népiskoláinkban előadó Paulenda János. 4) Bírálat az előző értekezésre előadó Molnár János.

— **Gazdasági cselédek kitüntetése.** Köz tudomásu dolog, hogy Darányi földmivelésügyi miniszter megvényekben 16 munkás és gazdasági cselédnek 50—50 forint jutalmat, s egy szép kiviteli oklevelet adományozott. Minket Szarvasiakat e tény annyira ördekel, a mennyiben Klimaj Pál szarvasi és Sindely Mihály B.-Szt.-Andrásí lakosok. szintén részesültek a fentebb említett jutalmazásban.

— **Köszönetnyilvánítás.** A helyben létesítendő kereskedő ifjak egyletének megalapítási tőkéjéhez e hó 15-én M. J. ur 1 frt 05 krral, K. J. ur 1 frt 05 összesen 2 frt 10 krt. ajándékoztak. A kereskedő ifjak nevében "Köszönetem nyilvánítom és hirlapilag nyugtatom. P. J.

Örvendek a szerencsének, hogy megismerhettem nemzeti uramat, — mondám leplezett udvariassággal — de ha meg nem sérteném, szabad legyen kérdezmem miért állított meg engemet?

— Miéet-e? Még kérdezni is mered? Hát azt hiszed te hitvány földi emberke, hogy téged, mert közés váltó pénzköltő vagy, mindén szó nélkül beeresztelek a mennyországba? No rosszul hiszed fiacskám. Pokolba való az ilyen pökheni ember s nem a mennyországba!... Hé, Luczifer, gyere csak ide, vidd magaddal ezt a páriát!...

És miközben imigyen kiabált, [szemei villámokat szórtak, az ég elsötétült s fűsikdtitő dörgés tölté be a levegőt.

Jaj, Istenem, mi lesz velem, segits meg, — imádkoztam remegve... Térdeim megsuklottak és én zuhantam alá, mindig alább és alább, a míg egyszer csak — fölébredtem.

— Keeskomét, tizenöt perc! Fülöpszállás felé tessék átszállani, — kiabálják a kalauzok.

Megdörgöltem álmos szemeimet és kiszálltam kupémból.

Zoltán János.

— **A szarvasi Izr. hölgyek** tegnap este, a Központi szállode termeiben, fenyesen sikerült tánczestélyt rendeztek.

— **Érdekes látogatója** volt mult hó 30-án a gróf Eszterházy Géza-féle cognac-gyárnak, mely most már keletre is sikeresen exportál, Abdullah Ben Sayd Tarik tífiszi kereskedő személyében ki Európai üzleti utjában Budapestre is betért, hogy többek között, nevezett gyár főképviseletét is megszerezze magának. Sárkány Arnold vezérigazgató ama kérdésére, hogy miképen fogja összeegyeztetni a nagy mennyiségben vásárolt cognac eladását a Korán tilalmával mosolyogva válaszolt a barna kereskedő: „Italnak tilos, de hát segítünk magunkon s recipén iratunk cognacot a doktorral, orvosságot szedni pedig a Korán nem tiltja!”

— **Magyarország irásban és képben.**

Hosszu idő óta most történik először, hogy egy képes hetilap arra a nagy és nemes feladatra vállalkozik, hogy Magyarország megyéit és városait és azok vezetőit irásban és képben bemutatja. Dicséret illeti az Ország-Világ képes hetilap szerkesztőségét, mely számolva a nehézségekkel, kötelességének tartotta, hogy olvasóinak az új esztendőben is mentül kedvesebb és változatosabb olvasmányt nyújtson, előzetőinek. Most az újév elején, mikor igazán gondolt okoz megválasztani az ujságot, a melyben gyönyörködni és a melyből tanulni akarunk, hübb barátot nem is ajánlhatnánk az Ország-Világnál, a mely minden vasárnap pontosan bekopogtat hozzánk, pompás képekben ismerteti a hét eseményeit és szívet-lelket gyönyörködtető olvasmányokkal szolgál. A nagy közönség máris oly nagy számmal csoportosul e szép és kiváló ujság körül, hogy szerkesztője hálából pompás kiállítású almanachot küldött ajándékba. Ezt a két forintos könyvet mindenki megkajja, ki most egy negyedévre 2 frtal előfizet. Az Ország-Világ kiadóhivatala V. hold utca 7 sz. alatt van, mutatványszámokkal kivátr szívesen szolgál.

— **Különös szerencse.** Olvasóink bizonyára emlékszenek arra, hogy a budapesti bankház Török A. és Tsa ezelőtt is mily szép és nagy nyereseményeket juttatott vevőinek; a most befejezett 3. osztálynál ismét a legnagyobb főnyereményt, 80,000 koronát nyerték a 83061. sz. sorsjegyre, továbbá több 5000, 2000, 1000, 500 koronás és több egyéb nyereseményt fizetett ki ezen szerencsétől kegyelt főáru. Minden oldalról biztosítanak hogy a Török A. és Tsa bankháza a nyereseményeket az érdekelteknek nagyon pontosan fizeti ki, vevőiket pedig jól és megbízhatóan szolgálja ki: emélfogva Török A. és Tsa budapesti bankházát olvasóinknak legmelegebben ajánljuk, mert ezen czég a bizalmat megérdemli.

— **A Mautner Adolf és Társai** budapesti czégnek „Perceptor“ gázfejlesztő készülékét ismertető mai hirdeteményére külön is felhívjuk t. olvasóink figyelmét, mert olyan találmányról van szó, mely a vidéken nagy és sokszor érzett és panaszolt hiányt van hivatva pótolni. Ezen készülék által ugyanis a nagy-közönségnek lehetővé van téve, hogy bárhol is részeshülhet a légszuszvilágítás kellemességeiben; módot nyújt arra, hogy akár magánlakásokban, akár pedig casinókban, vendéglőkben, kávéházakban, szóval mindenütt, ahol a társas élet kedélyességéhez a kellemes és jó világítás is megkívántatik, azt olcsó pénzért megszerezheti. A bemutatott magyarázatok szerint a készülék oly elmésen egyszerű, hogy egy kis utasítás után bárki által is könnyen kezelhető különben is egészen önműködőleg dolgozik; az általa előállított légszusz sem nem veszélyes, zem nem robbanékony és sokkal intenzivebb fényvel ég, mint a kőszéngáz.

Báli selyem 45 krtól

14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér és színes „Henneberg-selyem“ 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** postabér és vámmentesen valamint házhöz szállítva, — **mintákat pedig postafordultával** küldenek, **Henneberg G. selyemgyárjai** (cs. és kir. udvari szállító) **Zürichben.**

— Magyar levelezés Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Népmozgalai statisztika.

Január 14-től 20-ig.

Házasság: Misur György Molnár Mária, Bagi Ferencz Jasák Erzsébet, Zuberecz István Kondacs Judit Juhás András Csillik Mária. F. évben kötöttett összesen 8 házasság.

Születések: Gombár Judit, Csicsely György

Rágyánszki János, Kolimar Mária, Lancsa Mária Koni dacs János, Hugyik Erzsébet Demcsák István, Babinszki János, Zelenák György, Folytán János, Tóth Pál, Gráfik György, Szoljar Mihály, Medvegy Erzsébet, Trnyik Katalin, Frankó Zsuzsanna, Hraszkó Zsuzsanna, Tusják András. **F. évben született összesen: 55.**

Halálozások: Bankó András 6 hónapos, Kepnyes Zsuzsa 3 hónapos, Darabos János 6 éves Bráz Pál 7 éves Gyuresik Pál 14 hónapos öz. Steyó Pálné 77 éves Kiss Anna 3 éves, Darabos György 7 hónapos Kovács János Pauló 4 hónapos Janecskó György 2 éves Hruska Pál 7 éves Kovács Judit 18 hónapos Gombár Anna 6 hónapos Szentészki Erzsébet 2 éves Klimaj Anna 13 hónapos Frecska Kati 7 éves öz. Kohut Pálné 68 éves Török Pál 28 éves Gyekiczki Mihály 5 hónapos Römer Márton 7 éves Kovács Pál 4 hónapos Vaskor András 74 éves Kondacs Judit 17 hónapos Podani Judit 7 hónapos Behan Tamás 1 hónapos Kovács Zsuzsanna 2 éves Nagy Jánosné 72 éves Bencsik Pál 19 hónapos Morauszki János 18 hónapos **f. évben a mai napig meghalt 84.**

KÖZGAZDASÁG.

A gabonauzsora ellen. Nagy küldöttség járt a múlt héten Darányi Ignác földmívelésügyi, Erdély Sándor igazságügyi és báró Dániel Ernő kereskedelemügyi minisztereknél. A küldöttség, melyet Szivák Imre, a fehértemplomi kerület képviselője vezetett a miniszterek elé, memorandumot nyújtott át a minisztereknek, melyben a Délvidék kisbirtokosai kéri az országsszerte elharapódzott gabonauzsora megszüntetését. A memorandum szomorú és megdöbbentő képét mutatja a délvidéki kisgazdák sanyaru helyzetének, kiket a gabonauzsora már majdnem teljesen tönkre tett, s híven lefesti az ugynevezett buzavételeket, ami nem egyéb, mint a tözsenyereségnek az üzérkedők részére a legnagyobb összeg erejéig való biztosítása s a hátrányos esélyeknek a termelőkre való áthárítása. A memorandum azt a számítási módszert, hogy miképpen lesz 40 forint előlegből 382 forintnyi adósság, a következő példával illusztrálja: 1896 évben a tavaszi munkára márczius hónapban felvett a földmives 10 métermázsza buzára métermázsánként 4 forint 40 krajczárt oly módon, hogy ezért ősszel köteles lett volna 10 métermázsza buzát szállítani. A termés a legszebben virult, de aratás előtt két héttel a köd az egész termést tönkre tette. Eljött az ősz, a gazda nem tud szállítani, a buza ára pedig 7 forint, de pénye sincs miből fizessen, beperelik tehát 70 forint fizetésére. Árverés előtt a földmives rimánkodik, hogy ne adják el mindenét. Tehát kiegyeznek, azaz összeszámolnak: 70 forint a tőke, a kamat, 35 forint költség, összesen 110 forint. Ezért köteles lesz a gazda szállítani május végén 3 forint 50 krajczárjával számítva 44 métermázsza kukoriczát s erre alá is iratnak vele egy bianko-váltót. Május végén ha a földmives nem tud szállítani, elmegy tehát újra az ágenshez, hogy csinálják vissza buzára a kukoriczát. Következik az összeszámolás: A 44 mm. kukoricza 154 forint, ennek fejében köteles lesz ősszel buzát szállítani 5 frtjával számítva 31 mmázsát, ami 155 forintot tesz. Csakhogy a szépen indult buzatermés most rozsdát kapott s nem termett egyáltalán semmi, a buza ára pedig 12 forint s így tartozik a földmives 31 mmázsáért 332 forinttal 1897. őszén azért a 40 forintért, amit 1896. tavaszán fölvelt. A küldöttség a miniszterek előtt kijelentette, hogy a memorandumot az egész országban terjeszteni fogja és hogy a megkárosított gazdák érdekében nagyobb mozgalmat indítanak. A miniszterek a küldöttségnek megígérték, hogy kérelmüket támogatni fogják.

A baromfiak leölésére Franciaországban egy új eljárás kezd elterjedni, mely abból áll, hogy egy kis tölcser segítségével a baromfi szájába egy kanálnyi 50%-os alkoholt töltenek, melytől az rögtön kinaulik. A vért pedig

csak azután eresztik ki a testéből. Amellett, hogy ezen eljárás állatvédelmi szempontból is helyesebb az eddig követettnél, allítólag még azon előnye is megvolna, hogy a husnak kellemes íz, s szép fehér színt kölcsönöz.

CSARNOK.

Az áldozat.

Hideg őszi nap volt. A szél sivitva futott keresztül a fák lombtalan ágai közt; egy-egy megsárgult levelet felkapva magasra vitte mely aztán körben röp-ködve, lassan hullott alá. Hideg eső permetezett, mely nedvesre áztatta a megszáradt harasztot.

A temetőben már csak ketten voltak: az özvegy és az árva. Az a néhány barát ki még a régi sok közül megmaradt, a kegyeletet csak kötelességből róvta le azzal, hogy az elköltözöttet utolsó útjára elkísérve, de aztán mintegy megkönnyebbülve, hogy ennek is elég van téve, gyorsan távoztak el onnan.

Az özvegy ott térdelt még most is. Karjaival keresztül ölelte az egyszerű fejű, ösztönszerűleg szorította magához, mintha az elhunyt utolsó ölelését viszonozná. Már nem sirt, szeméi szárazak maradtak, de szíve annál jobban sajgott, mert nem voltak könnyei, hogy fájdalmát enyhíthette volna velök. Az árva távolabb anyjától térdelt, s imádkozott. Teste reszkedett a hidegtől, mely ellen egyszerű szegényes ruhája alig védte meg. Imáját bevégezte s felkelt.

— Anyám... szólt halkán anyjához, kit félve mert háborgatni fájdalmában. Az özvegy nem hallotta. Lelkét a fájdalom egészen elszibbasztotta, elméjét most csak a megmérhetlen csapás foglalkoztatta, a körülte történekről mit sem tudott.

— Anyám — szólt a leány újra — már senki sincs itt, mindenki távozott. — Gyöngéden emelte fel anyját a nedves földről, ki roskadozó lépésekkel vált meg az elhunyt örök lakhelyétől.

... Őri Ambrusék valaha jobb és szebb napokat láttak maguk felett elvonulni. Az öreg Őri Ambrus tisztartó volt s míg ura az öreg báró élt, napjai nyugodtak, gond nélkül folytak. De ezek a zavartalan szép napok csak addig tartottak, míg az öreg báró szemeit le nem hunyta, mert azután az örökösök a birtokot maguk közt felosztva, részét mindenik pénzre tette. Őri Ambrus ekkor már nem volt fiatal, ki új megélhetés után nézhetett volna, az a kevés kis nyugdíj pedig mit kegyelemből kapott, épen hogy elegendő volt a mindennapi kenyérre. Vagyona nem volt, ő mit sem szerzett, mert csak azt tette el, amit kapott, becsületességével nem fért össze, hogy a máséból bármit is elvegyen:

Hanem a sors a becsületességet nem fizeti, a szegénységgel pedig a szerencsétlenség gyakran karöltve jár. Amint a szegénység beköszöntött hajlékukba, a csapások özöne csakhamar utána tódult. Egyik leánya — ki már akkor viruló h. jaden volt, megbetegedett s bár minden lehetőséget elkövettek, rövid betegsége után meghalt. A szegény szülők fájdalom őrüli volt. Szívük, lelkük tehát már tönkre volt téve, hátra volt még az anyagi végpusztulás és ez nem is késett soká. A temetés pénzbe került, ez pedig Őri Ambrusnak nem volt, azt kölcsön kellett kérnie. Szegény embernek pedig ki kölcsönöz, ha csak az uzsorás nem, aki a kölcsön adott összeg felét mindjárt le is vonja. A visszafizetés ideje is elérkezett, de pénz most sem volt, sőt most már kamatokra sem tellet, mert már a régi kedves emlékek is, egy-egy születés napi ajándék s e féle dolgok egyenként kerültek elő. s már előzőleg ily célra lettek eladogatva. Hogy a megpróbáltatás teljes legyen nem maradt el a végső eszköz sem. Egy napon hivatalos urak jöttek, kik eladtak Őri Ambruséknak mindenüket hogy az uzsorás követelése kielégítve legyen, csupán a legszükségesebbeket hagyták meg, amit a törvény elvenni nem enged. Az öreg Őri Ambrus e szégyent és csapást most már túlélni nem tudta. Nem zúgolódott a gondviselés ellen, mely vele oly kevéssé törődött, sorsát látszólag megadással júrta, s bár nem is panaszkodott, de nap-nap alatt hanyatlott, míg egy napon ágyba kellett feküdnie, honnan nem is kelt fel többé.

* * *

Most már csak ketten maradtak.

Ida — az árva maradt Őri leány, másnak varrogatott s azzal tartotta fenn magát és anyját. Egy

kis szobát vettek bérbe s ami abban elfért, az volt most már minden vagyonuk. Nem fájt nekik a szegénység most már, mert hiszen meg szokták, lassan bele-törődve a változhatatlanba, csak a férj, az édes apa után sajgott még most is a szívük.

Egy jó szó, egy részt vevő kebel, ki a bánatban osztozik, mily jó hatással van a szenvedőre, a fájdalom sulyát semm éri oly terhesnek a kebel. Sziklai Andor, a közeli fiatal birtokos volt, kinek vigasztaló szavai bánatukat sokszor megkönnyítették.

A leány — kin a bánat és szenvedés nyomai palástolhatatlanul meglátszottak, régi szépségéből még sem vesztett semmit, sőt arcát a bánat érdekessé, rokonszenvesebbé tette. Mindez nem kerülte el Sziklai figyelmét, mely aztán végzetessé is vált.

Az idő haladt, és szinte szokatlan volt ha csak egy nap is hiányzott Sziklai, ki most már annyira megnyerte bizalmukat, hogy uaponta látogatást tehetett Őriék házában. Ida szívesen túrta maga mellett az ifjút. kiben egykori álmait, ábrándjait látta megvalósulni s most már maga sem tagadta önmaga előtt, hogy vónzalommal vseltetik az ifju iránt.

Am a sors keze még most sem pihent meg, még, mindig nem elégezte meg a csapást, amit e családra mért. — Sziklai nem azon emberek közé tartozott, kik a nőben eszmény képet látnak kik abban szívüknek ideált keresnek. — Szerette a szép nőket s képes volt bármily áldozatra, ha czélja elérésében akadályok állottak útját. — Szerette, de csak szeszély és hiúságból, és csak addig, míg magának nem mondhatta, s aztán... vigan fűtőréssze haladt tovább, áldozata felé viseza sem pillantott többé. — Behizelgő nyájas modora, mely a hívókat könnyen félre vezette volt az első eszköz, melylyel útját czélja felé egygettette. — Így tett ezuttal is, természetesen a kívánt eredmény nem maradt el, a szegény árva és az özvegy hálás szívvel gondoltak új barátjukra.

Egy alkalommal néhány napig távol volt Sziklai s ez a rövid idő is oly hosszúnak tetszett Ida előtt. — Mikor végre ismét megjött, kipirult arccal fogadta az érkezőt, kezei reszkedtek a felindulástól, amint azokat Sziklay kezében nyugtatta, ki hévvel szorította azokat kebléhez. Először voltak egyedül s ez Idát félénk, bátortalaná tette, Sziklayt azonban ez legkevésbé sem bántotta sőt egész tervébe illőnek találta az alkalmat. — Szemeiben pokoli tűz villogott.

— Gondolta hogy jövök, úgy-e nem.

— Oh az én szívem mindég megsugja, ha ön felénk közelzik — válaszolt a leány elpirulva s kezeit kiszabadítani igyekezett Sziklay erős szorításából.

Egy ócska kanapé volt összes fényűzésük, az is már félig roncs volt, arra ült a leány s a férfi mellette foglalt helyet. — Egyideig mindketten hallgáltak. — Idára rendkívül nyomasztólag hatott az a tudat, hogy férfiével egyedül van. — Sziklai azonban mind közelebb húzódtott a leányhoz. — Amint a leány közelében érezte magát már a régi volt. — Mély tűzű szemeit merőben a remegő leányra szegezte, tekintetével elbűvölni mintha hypnotizálni akarta volna s karjaival annak derekát átölelni igyekezett. — Idát kimondhatatlan félelem szállta meg, amint a férfit pillantott s annak vágyaktól eltozult arcáról a veszélyt leolvasta, kétségbe esetten igyekezett közelébe menekülni. — Am amaz ekkor már erős kezekkel tartotta, arcát egész közel hozva a leány fejéhez, hogy érezhette a férfi forró lehelletét, ki lázasan, sebesen lihegett.

— Ne menjen, maradjon még — tartotta vissza a leányt. — Szeressen, legyén egészen enyém.

Ida csak azt érezte, hogy a világ egyet fordult vele. — Borzasztó váióra ébredt. — Egy pillanat alatt elveszve látta mindazt, mi szívét eddig édes boldogsággal töltötte el, hitét látta elveszni, álmait, ábrándjait e perczen mind zzerre foszlottak. — Tehát csak ez a szerelem, s ő ily szeretetben hitt, mely csak alacsony érdeket szolgált. — Első pillanatban a családás fájdalma nem engedte szóhoz jutni, de azt ösztönszerűleg tudta, hogy ezen ember közelében egy pillanatra sem maradhat tovább. — Durván taszította el magától a férfit s felugrott üléséből.

— Nyomorult, kiáltotta fájdalmas lehetetlenségében — távozzék szemem elől, hitvány csábító.

Sziklait e nem várt erélyes hang kisse észre térítette. — Első pillanatban ő is megretent, ez azonban hamar elmúlt. — Restellte, hogy épen ott vallott kudarcot, ahol biztosra számított. — Szokva lévén különben az ilyen kitérésekhez, újra közeleddt a leányhoz, — hogy a harcot ismét felvegye. — A leány — kit legszentebb erényében sértettek meg így — most már erélyes hangon követelte, hogy távozzék, s a férfi miután látta, hogy kísérlete ily módon sikertelen, egy más eszközhöz folyamodott, mely tapasztalata szerint

mindnekor sikerre vezetett s amely alávaló szándékát így meg is koronázta.

— Ha okos lesz, e pénz magáé, nálam bármikor megkaphatja, szólt elbizakodott gögös hangon s egy nagyobb bankjegyet mátatott a leány felé — amit az egy megvető pillantással viszonzott. — A férfi aztán sarkon fordult, egy kuplét kezdett füttyölni s gondatlanul haladt tovább.

Egy év mujt el ismét, s ez idő alatt is mily sokat kellett szenvedniök. — Ida lelkét csalódott szerelme lassan sorvasztotta, a sok nehéz munka s az átvirasztott éjszakák egészségét is egészen aláásták. — Voltak pillanatai, melyekben szerencsétlen sorsát már elviselhetlennek találta s ilyenkor úgy szeretett volna véget vetni szenvedéseinek, de az a gondolat, hogy édes anyja benne egyedüli támaszát veszítené el, mindig visszaadta őt az életnek anyjáiért, ki most már mindene volt neki, kiért áldozatot hozni kész volt.

Egytzer aztán anyja is megbetegedett. — A szegény leányt első pillanatban kétségbeesés fogta el, nőre megrémült, átgondolva helyzetükön, mikor már anyyioi sem volt, hogy a szükséges gyógyszerek árát fedezni tudta volna. Ami még nélkülözhető volt, mindent eladott már, mert munkájával nem tudott haladni, enni pedig kellett.

Egy este — a beteg állapota aggasztóra vált. — Ida összekulcsolt kezekkel térdelt anyja mellett, visszafojtott lélegzettel nézte szenvedő anyját, kinek arcát a gyengén pislogó lámpa halványan világította meg. — A beteg megmozdult, s elhaló hangon szólt leányához: enni kért. — Ida összerokadt, kezeit égő homlokára szoritotta, mert azt hitte, hogy kétségbeesésében eszét veszti el. — Anyja enni kér, s ő adni nem tud, talán ntolsó kérése s ő nem tehet érte semmit. Ujra meg újra összeszedte gondolatait, de a végeredmény mindig az volt: nincs honnan adjon, hiszen ő már napok óta alig evett, esakhogy anyjának adhasson, s az utolsó filléreire szerzett kenyeret már elfogyasztották.

Egy borzasztó eszme villant meg ekkor agyában melynek hatása alatt megfagyni érezte a vért ereiben — De nem habozott sokáig. — Kendőt dobott vállára s egy kéro, bátorító pillantást vetve anyja felé sietve hagyta el a szobát. — Ész nélkül rohant mindenütt nem gondolt most már semmire, nem akarta, hogy szándékában bármi is megtántorítsa. — Csak egy cél lebegett szeméi előtt, pénz! . . . pénzt szerezni bármily áldozat árán. — Nem vette számba az áldozt megmérhetlen nagyságát sem, melyet hozni készült. — A lépcsőkön is futva heladt fel, s csak Sziklai Andor szobájában állott meg s csak néhány szót tudott felidokolva kiejteni: „a pénzért jöttem“ s aztán élettelenül rogyott össze.

Tarr Dezső,

HIRDETÉSEK.

Ösztöndij-pályázat.

A Szarvasi Takarékpénztár igazgatósága ezennel pályázatot hirdet s

„Salacz Ferencz igazgató“

nevét viselő 2000 koronás alapítvány 1897. és 1898. évi kamataira.

Ezen 200 koronát tevő ösztöndijra oly szarvasi illetőségű, szegény sorsu és jó magaviseletű ifjak vagy leányok pályázhatnak, kik tanulmányaikat valamely felsőbb kereskedelmi iskolában folytatják.

A 200 korona ösztöndij folyó 1899. évi márczius hó 4-én fog kiadatni, a pályázat eredménytelensége esetében pedig a jövő évi kamatokhoz csatoltatni.

A kellőleg felszerelt pályázati kérvények legkésőbb f. é. február hó 25-én délelőtt 10 óráig nyújtandók be az intézet titkárnál. Később érkező kérvények figyelembe nem vehetők.

Szarvason, 1899. január 13-án.

A Szarvasi Takarékpénztár igazgatósága.

Magyar találmány!

Magyar gyártmány!

„PERFECTOR“

szabadalmazott gázgyártó készülék világítási, fűtési és erőkifejtési czelokra.

Nem robban! Nem ártalmas!

Teljesítmény és fogyasztási meghatározás a m. kir. technologiai muzeum által bizonyítva. Fényfók meghatározás Hüböhy Sándor tanár által bizonyítva.

ÚJ GÁZKÉSZÜLÉK.

Mindenhol felállítható, teljesen veszélytelen, mert a légszusz hideg uton állítatik elő. Felügyeletet nem igényel, könnyen kezelhető. Nem robban, nem ártalmas.

Világítási berendezések létesítésére, minden házban, szállodában, kaszinóban, színházban, nyaralóban, fürdőhelyeken, kastélyokban, mulatókban, gyárakban, műhelyekben, vendéglők és kávéházakban.

Gázmotorok utján, egy műhelyekben ipari gépek hajtására, mint gazdaságokban gazdasági gépek, rosták, morzsológ, szecskavágók, darálók, stb. üzemben tartá-ára a legjobb és legolcsóbb erő.

Egy 83 gyertyafényű láng mintegy 1 és fél krba kerül. Egy óra 1 óerő 5 krba jön.

Eddig már számos „Perfektor“ berendezés működik az országban világító és erő czelokra, melyekről cüsméro levelek felett rendelkezünk.

Petroleum és benzín motorokat olcsón átalakítunk gázunkhoz.

Részletes ismertető leírások, valamint költségvetések

MAUTNER ADOLF ÉS TARSAI

Budapest, V., Arany János-utca 3. bérmentve és díjmentesen.

HIRDETÉS.

A 800 szám alatt levő, Valkovszky András örökösöknek elajmalma és az ugyanott levő lakással egybekötött üzlethelyiség, továbbá a többi nagyszámu épületek örök áron eladó. értekezni lehet a tulajdonosoknál a 800 sz. alatt.

Egy jó forgalmu depó üzlet berendezve és teleppel együtt gőzmalom és műut mellett eladó

értekezni lehet

UNTERBERGER ADOLF

Békés-Szent-Andráson.